

olyan tanulónak adható ki, aki mindkét nyelven, vagyis anyanyelvén és német nyelven is egyformán ki tudja magát fejezni, aki mindkét nyelvet írásban és szóban nyelvtanilag helyesen tudja használni. Tanárnak is csak olyan alkalmazható, aki törvényes módon bizonyosságot tesz arról, hogy a német nyelvben és irodalomban kellő ismeretei vannak. Ismeretes, hogy ez a rendelkezés vetett véget Arany János nagykőrösi tanárságának. Arany János Tompához írt levelében ezt írja e rendelkezésre célozva: »Akkor pedig jó éjszakát professzorság!«

Hasztalan volt azonban minden erőszakoskodás, a magyar közvélemény szembefordult ezzel a kísérlettel. Az osztrák ármádia olaszországi veresége után megbukott az a politikai rendszer is, amely a magyarság nemzeti létét akarta kiirtani. Thun is kénytelen volt belátni németesítő törekvéseinek a csődjét és rendeleteit visszavonta. Itt is beigazolódtott az az örök igazság, hogy egy nép nyelvét, ha az a nép tudatára ébredt nyelve értékének, semmiféle hatalom, semmiféle erőszak el nem veheti.

Lux Gyula.

Stuhlmann Patrik dr.: Milyen legyen a szerzetes tanár? (Különlenyomat a jászóvári premontrei kanonokrend gödöllői Szent Norbert-gimnáziuma 1939—40.-i évkönyvéből.) Budapest, 1940. 8-r., 33 l.

A nagyműveltségű és hivatása szeretetétől lelkesen áthatott szerző értekezése odatartozik a tanári lélektan és lelkeség pedagógiájához. Az, hogy tárgyát a szerzetes-tanári élet határvonalán belül fejt ki, semmit sem von le ítéleteinek értékéből és igazságainak érvényességéből. Sőt, az a finomság, mely felé eszmélkedése elmélyül, csak fokozza a lehetőségét annak, amit a tanári pszichéről, ennek sokat vitatott problémáiról még el lehet mondani.

Amit a szerző saját rendje hagyományainak keretében a szerzetes-tanári lélekről részint mint eszményt, részint mint élő valóságot felrajzol, az tulajdonképpen időszerűsítése a kereszténység nevelői képességének és erejének. Olyan gondolatok fénylenek fel értekezésében, melyeknek igazát — éppen a tanári egyéniségre vonatkozólag — még a magát legtávolabbra laicizált pedagógia sem vitathatja s amelyeket el kell fogadnia mindenkinek, aki a nevelő-oktatás eredményének meghatározó feltételét a lelkileg és szellemileg kitűnően felszerelt tanárban keresi. Ebből a szempontból sokat nyújt ez az értekezés nemcsak egyháziaknak, hanem világiaknak is. A sok részletértéken, bölcs mérséklettel kijelölt igénytámasztáson és sürgető feladatmegadáson kívül még abban látom a tanulmány különleges érdemét, hogy a tanárság értékeszményét szolgálja éppen olyan nagy tudással, mint melegséggel. Mintha újra oda akarná visszatéríteni a közfigyelmet, ahol a XIX. században volt: ismét a legnemesebb életideált látni a tanári élet és lélek méltóságában.

ss.

H. Fekete Péter: Az iskolai könyvtárak szervezése és kezelése. Hajduböszörmény, 1939. 24 lap.

Gyakorlati tanácsok az iskolai könyvtárak szervezésére, fejlesztésére, célszerű elhelyezésére és kezelésére. Felöleli a tanári könyvtárra, az igazgatói kézikönyvtárra s az ifjúsági könyvtárra vonatkozó tudnivalókat, részlete-